

Розділ IV

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ

УДК070:004.738.5:351.74

Яна Гаврилова
(Херсон)

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ «НОВОЇ» ПОЛІЦІЇ НА СТОРІНКАХ ІНТЕРНЕТ-ВЕРСІЇ ВИДАННЯ «ВГОРУ»

У статті здійснено жанрово-тематичний аналіз публікацій, присвячених діяльності реформованої поліції. Акцентовано увагу на розгляді факторів формування громадської довіри/недовіри до «нової» поліції у журналістських текстах. У науковій розвідці встановлено, що від того, як мас-медіа висвітлюють діяльність поліції, наскільки своєчасно, якісно й об'єктивно інформують аудиторію, залежить формування позитивного образу та довіри населення до правоохоронних органів. Для дослідження обрано інтернет-версію херсонської газети «Вгору» за 2016-2017 рр.. Науково-теоретичною базою статті слугували праці з іміджології та PR таких науковців, як О. Бандурка, І. Бойко, В. Болотова, С. Братель, О. Садовник, Е. Станко.

Ключові слова: образ, нова поліція, ЗМІ, PR, громадська думка, довіра.

Постановка проблеми. Створення поліції – надзвичайно важлива реформа, тому засоби масової інформації (далі – ЗМІ) разом з громадськістю повинні контролювати її впровадження. До того, з ініціативи держави, було запроваджено потужну піар-кампанію, метою якої стало подолання колишніх негативних уявлень суспільства про міліцію та формування позитивного образу «оновлених» правоохоронців серед громадськості. Цілком слушною щодо ролі громадської думки у суспільстві є сентенція О. Бандурки: «Громадська думка – це величезна динамічна сила. І нехтувати цією силою, недооцінювати її корисність, було б просто безглуздо» [1, с. 143].

Дослідженню питань формування громадської думки щодо роботи правоохоронців, PR в органах внутрішніх справ та іміджу міліції присвячували свої праці такі науковці, як О. Бандурка, І. Бойко, В. Болотова, С. Братель, О. Садовник, Е. Станко. Проте, тема висвітлення діяльності «нових» поліцейських у науковій практиці ще не досліджена.

Мета статті – аналіз жанрово-тематичних особливостей публікацій, присвячених діяльності нової поліції та дослідження факторів моделі громадської довіри/недовіри до правоохоронців на сторінках інтернет-версії газети «Вгору» за 2016-2017 рр.

Виклад матеріалу дослідження. У процесі формування ставлення громадян до правоохоронних органів вагомую роль виконують ЗМІ. Саме вони утворюють базову складову суспільної свідомості щодо широкого кола проблем, мають вирішальну роль у створенні позитивного або негативного ставлення громадян до Національної поліції, впливають на зменшення або ж підвищення її авторитету у суспільстві. Досліджуючи PR у системі правоохоронних органів, В. Болотова стверджує, що: «Основна мета публік рілейшнз в ОВС – налагодження тривалих зв'язків із громадськістю для формування в неї довірливого ставлення до правоохоронних органів» [3, с. 16].

Левову частку усіх матеріалів про роботу поліції інтернет-версії видання «Вгору» становить **кримінальна хроніка**, а саме – **повідомлення про затримання злочинців** від прес-служби Головного управління Національної поліції у м. Херсоні. Згідно зі статтею 9

Закону України «Про Національну поліцію», її діяльність є абсолютно прозорою та відкритою: «Поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку» [5].

Так, протягом досліджуваного періоду в електронній версії газети «Вгору» було опубліковано 12 заміток. Приклади заголовків: «*На Херсонщині поліцейські розкрили розбійний напад на сім'ю пенсіонерів*» (23.01.2017), «*На Херсонщині поліція розслідує ДТП із смертельним результатом*» (23.01.2017). Такі гучні назви дозволяють нам простежити те, як на практиці реалізується **один із факторів** моделі громадської довіри до поліції, а саме – **ефективність діяльності поліції**. На переконання І. Бойко, довіра населення до міліції та громадська думка про стан правопорядку у державі є найважливішими критеріями оцінки діяльності органів внутрішніх справ [2, с. 17].

Друга за популярністю тема, якій приділяє увагу видання «Вгору», цілком протилежна до попередньої – це **неправомірні дії та халатність з боку поліцейських**. Активна жага до висвітлення цієї теми цілком заперечує другий фактор моделі довіри до поліції, а саме – справедливе ставлення до громадян. З цієї теми виданням було опубліковано 11 матеріалів, з них: 5 заміток, 2 коментарі, 3 статті та 1 аналітичний звіт. Цікаво, що всі ці матеріали з явно негативним відтінком почали з'являтися безпосередньо від початку роботи нової поліції (нова поліція у Херсоні почала свою роботу 8.02.2016 р.). Так, перший з них у жанрі замітки було опубліковано 12.02.2016 р. «*Генічеські «коти» за хабарі легалізували кримські авто*», через чотири дні від прийняття присяги новими патрульними та інший – 12.12.2016 р. «*Поліцейські вимагали у самотньої матері-переселенки \$ 5 тисяч*» також у жанрі замітки. Інші публікації з цієї теми з'являлися на сторінках видання із періодичністю приблизно 1 раз на місяць.

Спостерігаючи за хронологією виходу матеріалів, встановлено, що херсонські ЗМІ, зокрема «Вгору», можливо й ішли шляхом реалізації моделі громадської довіри до поліції, та все ж, намагалися збалансувати інформаційний потік, не займаючи жодної з позицій. Це пов'язано не лише із сумлінним виконанням свого безпосереднього обов'язку журналістами видання, не лише із їх інтересом до поліцейських вад та помилок, а й з наявністю проблеми, яка набула циклічного розвитку.

Судячи з опублікованих матеріалів на сторінці інтернет-версії «Вгору» політологом та помічником депутата Олегом Зайченком, він сам став свідком недобросовісної роботи поліції у місті Херсоні. За інформацією, викладеною ним у двох коментарях: «*Нова поліція тест не пройшла*» від 12.02.2016 р. та «*Херсонські «мусора» намагаються «подмять» нову поліцію під свої стандарти*» від 13.02.2016 р., він потрапив у ДТП, іншим учасником якого став представник поліції, виконувач обов'язків начальника управління кадрового забезпечення обласної поліції Юрій Ромашов, який на той момент використовував службовий автомобіль з оперативними номерами у власних потребах. На думку автора матеріалу, конфліктну ситуацію було розв'язано несправедливо, адже поліцейські, які прибули на місце аварії, відпустили свого начальника та склали протокол обвинувачення на Олега Зайченка. Про цю ситуацію, обурений Олег Зайченко, розповів громадськості у двох матеріалах, обравши, цілком доречно, жанр коментаря. Саме цей лаконічний жанр дозволяє авторові висловлювати власну думку, робити аналіз, роз'яснювати, тлумачити певні життєві явища з метою донесення до аудиторії їх суті та смислу.

Фінальним матеріалом цієї теми став аналітичний звіт журналістки видання «Вгору» Ольги Линевської «*ДТП всеукраїнського масштабу*» від 19.02.2016 р., у якому вона виклала факти та думки, представлені на прес-конференції, присвяченій цьому питанню, у якій брали участь заступник головного поліцейського області Олександр Проскудін та виконувач обов'язків начальника управління кадрового забезпечення обласної поліції Юрій Ромашов. Зважаючи на те, що Олег Зайченко на цій прес-конференції був відсутній, авторка передала його позицію, посилаючись на опублікований ним пост у соціальній мережі. Таким чином,

журналістка зберегла баланс думок у матеріалі, рівноцінно представивши позиції сторін конфлікту.

Цікаво, що набагато менше уваги журналісти інтернет-версії видання «Вгору» приділили темі **навчання та підготовки херсонських поліцейських**. При висвітленні цієї теми «Вгору» зайняли позицію виключно інформатора, повідомляючи лише основні моменти етапу підготовки майбутніх поліцейських, не вдаючись до подробиць та підігрівання суспільного інтересу. З цієї теми виданням було опубліковано 4 матеріали: 2 замітки про кількість, склад та процес навчання майбутніх полісменів, 1 репортаж про підготовку до проведення присяги патрульних поліцейських та 1 статтю, у якій автор, поспілкувавшись із членами комісії відбору до патрульної поліції Херсона, цікаво та всебічно інформує читача про основні етапи, труднощі та незвичайні випадки, що сталися під час навчання майбутніх представників закону. Ще 4 матеріали журналісти «Вгору» присвятили **новинам відомства**, а саме – 2 замітки, перша – повідомлення від Хатії Деканоїдзе про початок другого етапу атестації та друга про запровадження курсів української мови для патрульних поліцейських, та 2 статті: «Українська поліція створює мережу агентів» від 21.01.2017 р., у якій автор інформує читачів про запровадження поліцією нової методики створення мережі агентів та аналізує проблеми, що виникли на шляху правоохоронців під час її реалізації та «Як зміняться повноваження поліцейських після впровадження «презумпції правоти»?» 13.11.2016 р., присвячена аналізу переваг та недоліків тих змін, які депутати Верховної Ради пропонують внести до Закону України про Національну поліцію.

Наступною за кількістю публікацій є тема **опіки поліцейських проблемами містян**, стосовно неї упродовж досліджуваного періоду виданням було опубліковано 3 матеріали (2 замітки та 1 статтю). Усі тексти висвітлювали різні випадки. У замітці «Херсонські патрульні закликають не терпіти домашнє насилля» від 19.09.2016 р. йшлося про те, що патрульні поліцейські щодня виїжджають на виклики про сімейні сварки і, турбуючись про жителів міста, просять бути обачними та, ставши свідками сімейних конфліктів, обов'язково повідомляти про це у поліцію, а також наголошують на сімейних цінностях та повазі до близьких. У публікації «Поліція розшукала хлопчика, який вночі втік з дому» (15.02.2017 р.) автор інформує читача про те, що поліція Херсонської області впродовж однієї доби знайшла восьмирічного хлопчика, який утік з дому через сварку із батьком. Тези про те, що патрульні доклали усіх зусиль для пошуку дитини, автор підкріплює цитатою заступника начальника ГУНП у Херсонській області Олександра Анохіна: «На пошуки дитинки ми зорієнтували увесь особистий склад Білозерського відділу поліції, працівників управління головного розшуку ГУНП, управління превентивної діяльності, роти поліції особливого призначення, відділу ювенальної превенції, роти патрульної служби особливого призначення «Херсон», військовослужбовців Нацгвардії, – повідомив заступник голови ГУНП у Херсонській області Олександр Анохін. – Усього у пошуковій операції було задіяно близько ста правоохоронців».

У статті «Патрульна поліція шукає партнерів» від 22.08.2016 р. автор розповідає про ініціативу та процес налагодження співпраці поліції із громадськими активістами м. Херсона щодо покращення життя містян, а саме: запобігання домашнього насилля, стихійної торгівлі, підвищення правової культури громадян, створення притулків для безхатченків тощо.

Висвітлення теми турботи поліцейських про жителів міста можемо вважати реалізацією **фактора відданості поліції громаді**, який проявляється у її здатності дослухатися та вчасно реагувати на проблеми громадян.

Однакову кількість уваги журналісти «Вгору» присвятили публікаціям **статистичних даних відомства**, загалом їх вийшло 3: 2 статті та 1 замітка, повідомленням **про травми поліцейських під час виконання службових обов'язків** (2 замітки) та **участі патрульних у ДТП** (1 замітка).

Висновки. Дослідивши всі матеріали про роботу нової поліції (близько 40-а), опубліковані на сторінках інтернет-версії газети «Вгору», ми дійшли висновку, що це переважно тексти інформаційної групи жанрів. Перевагу інформаційних жанрів можна пояснити особливістю функціонування електронного медіа – для оперативності

інформування аудиторії найоптимальнішим є жанр замітки. Тематика таких публікацій – це переважно повідомлення про затримання злочинців, неправомірні дії та халатність з боку новообраних правоохоронців, навчання та підготовки херсонських поліцейських тощо.

Установлено, що модель громадської довіри до поліції реалізована у матеріалах видання не повною мірою. Автори публікацій, дотримуючись стандартів журналістики, намагаються не допускати викривлення картини реальності у створених ними публікаціях і зображують нову поліцію без прикрас і посиленої героїзації. Концепцію «народності» нової поліції втілили у собі матеріали, що висвітлювали турботливе ставлення поліцейських до містян, однак таких текстів невелика кількість і є свідченням того, що їх існування на сторінках видання – це швидше прагнення інформування громадян, аніж просування PR-концепції. Тому можна стверджувати, що образ «нової» поліції на сторінках інтернет-версії газети «Вгору» балансував між позиціями «добрий поліцейський» – «поліцейський злодій».

ЛІТЕРАТУРА

1. Бандурка О. М. Партнерські взаємовідносини між населенням і міліцією / О. М. Бандурка. – Харків: Видавництво Харківського національного університету внутрішніх справ, 2003. – 346 с.
2. Бойко І. В. Основні критерії оцінки діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ України / І. В. Бойко. – Київ: Авангард, 2003. – 278 с.
3. Болотова В. О. Паблік рілейшенз в ОВС / В. О. Болотова. – Харків : Вид-во НУВС, 2001. – 104 с. – (Конспект лекцій).
4. Братель С. Г. Громадський контроль за діяльністю міліції / С. Г. Братель. – Київ: Смолоскип, 2007. – 269 с.
5. Закон України Про Національну поліцію [Електронний ресурс] // Сайт Перховної Ради України. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
6. Садовник О. О. Засоби масової комунікації та формування іміджу українського спорту / О. О. Садовник. – Київ: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2009. – 147 с.
7. Stanko E. Beyond Measuring 'How Good a Job' Police Are Doing: The MPS Model of Confidence in Policing. Policing / E. Stanko, B. Bradford // A Journal of Policy and Practice. – 2009. – 330 с.

Yana Havrulova

FEATURES OF EXPRESSION OF NEW POLICE ACTIVITY ON THE WEBSITES OF THE INTERNET VERSION OF "VGORU"

The article deals with the genre-thematic analysis of publications devoted to the activities of the reformed police. The emphasis is on considering the factors of public trust / distrust in the police in the journalistic texts. The scientific research revealed that the formation of a positive image and the trust of the population in law enforcement bodies depends on how the mass media cover the activities of the police, how timely, qualitatively and objectively inform the audience. The Internet version of the Kherson newspaper "Voroga" for the period 2016-2017 was selected for research. The scientific and theoretical basis of the article was the works on image-making and PR of such scholars as O. Bandurka, I. Boyko, V. Bolotov, S. Bratel, O. Sadovnik, E. Stanko.

Key words: image, new police, mass media, PR, public opinion, trust.

Яна Гаврилова

ОСОБЕННОСТИ ОСВЕЩЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ «НОВОЙ» ПОЛИЦИИ НА СТРАНИЦАХ ИНТЕРНЕТ-ВЕРСИИ ИЗДАНИЯ «ВГОРУ»

В статье осуществлен жанрово-тематический анализ публикаций, посвященных деятельности реформированной полиции. Акцентировано внимание на рассмотрении факторов формирования общественного доверия/недоверия к полиции в журналистских текстах. В научном исследовании установлено, что от того, как СМИ освещают деятельность полиции, насколько своевременно, качественно и объективно информируют аудиторию,

зависит формирование положительного образа и доверия населения к правоохранительным органам. Для исследования избрано интернет-версию херсонской газеты «Вгору» за 2016-2017 гг. Научно-теоретической базой статьи послужили труды по имиджологии и PR таких ученых, как А. Бандурка, И. Бойко, В. Болотова, С. Братель, А. Садовник, Е. Станко.

Ключевые слова: образ, новая полиция, СМИ, PR, общественное мнение, доверие.

УДК 32. 019.5:82`42:070(477.72)

Василь Загороднюк
(Херсон)

ДИСКУРС ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ХЕРСОНСЬКІЙ ПРЕСІ

У статті порушується та досліджується проблема політичної комунікації в херсонських газетах, які мають найбільші накладі на Херсонщині, є продуктивними джерелами політичної інформації. Матеріалів політичного характеру у херсонській пресі за останні роки збільшується, що свідчить про активізацію цього процесу, особливо в часи виборчих кампаній. Сучасні газети «Новий день», «Гривна», «Наддніпрянська правда», «Вгору» віддають належне публікаціям політичної тематики. Бачення дискурсу цього процесу, його дослідження дає змогу зрозуміти політичну динаміку Херсонщини, що залежить і від стану політичної комунікації. Пропонована стаття дає змогу побачити поліфункціональність політичної комунікації, особливості цих функцій та їх динаміку в херсонській пресі.

Ключові слова: газета, політика, комунікація, політична комунікація, дискурс.

Політична сфера життя суспільства та її відображення у засобах масової інформації є показником його активності, процесу співпраці між органами влади та партіями, громадськими об'єднаннями, рухами, організаціями, посадовими особами, електоратом, усім населенням, що зрештою становить саму сутність політичної комунікації. У монографічній праці Т. Гранчак визначає: «Узагальнюючи, під поняттям «політична комунікація» будемо розуміти специфічні політико-владні відносини, процес передачі смислів (сенсів – меседжів), що стосуються політичної сфери суспільства, від однієї політичної системи до іншої, між політичною та суспільною системами, між складовими суспільної системи з метою здійснення впливу» [5, с.21].

Починаючи з 1838 р., коли почала виходити перша газета Херсонщини – «Херсонські губернські відомості» й по теперішній час, газети «Новий день», «Гривна», «Наддніпрянська правда», «Херсонський вісник», «Вгору» та інші віддають належне публікаціям політичної тематики. У них порушуються актуальні проблеми сьогодення і за межами області, що безпосередньо впливають на життя Херсонщини, і які наявні в цьому регіоні, мають тут свій початок, розвиток і завершальну стадію. Бачення дискурсу цього процесу, його дослідження дає змогу осмислити, зрозуміти політичну динаміку Херсонщини, її вплив на розвиток цього краю, визначити її проблеми та шляхи їх вирішення.

Дослідники ЗМІ та ЗМК Т. Гранчак, М. Грачов, К. Гаджиєва, О. Зерницька, В. Зотов, Г. Почепцов, Є. Суліма, В. Іванов, Ю. Ірхін, О. Кузнецова, В. Шкляр різнопланово висвітлюють їх функціонування, проблематику, зокрема й елементи політичної комунікації, тому наша стаття в цьому руслі, що базується на матеріалі обласної преси, дає змогу розширити цей аспект. Це й визначає **актуальність** дослідження.

Складність політичного життя зумовлює багатфункціональність політичної комунікації, кожна з функцій залежно від часу, місця, різних умов та рівня економічного розвитку, рівня громадської свідомості з різною інтенсивністю інтегрується в суспільство.